

ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀO MỘT SỐ DẠNG BÀI TẬP THỰC HÀNH MỸ THUẬT TRONG DẠY HỌC ONLINE CHO HỌC SINH TIỂU HỌC

I NGUYỄN THÚY HÀ

Email:nguyenthuyha@spnttw.edu.vn

Trường ĐHSP Nghệ thuật TW

I VŨ VIỆT HOÀNG

Email:vuviethoang0705@gmail.com

Trường ĐHSP Nghệ thuật TW

USING INFORMATION TECHNOLOGY IN TEACHING ONLINE SOME TYPES OF ARTISTIC PRACTICE EXERCISES TO ELEMENTARY STUDENTS

TÓM TẮT

Dạy học mỹ thuật đứng trước đòi hỏi cần phải có những thay đổi, đổi mới từ nội dung, phương pháp cho đến hình thức dạy học nhằm đáp ứng sự phát triển và tình hình thực tiễn của đất nước, xã hội và bắt kịp đà phát triển của thế giới - một thế giới số. Do đó, Dạy học mỹ thuật cũng cần có ứng dụng công nghệ thông tin vào bài học nhằm thích nghi với sự đổi mới trong nội dung, phương pháp và nhất là hình thức dạy học.

Từ khóa: Ứng dụng, Công nghệ thông tin, dạy học mỹ thuật, phần mềm

ABSTRACT

Art teaching is being required to have changes as well as innovations from the teaching contents to the teaching methods to meet the development and practical situation of the country and society and to keep up with the development of the world - a digital world. Therefore, art teaching also needs using information technology in lessons to adapt to the innovation in art education.

Keywords: Application, Information technology, art teaching, software

Thế giới ngày càng phát triển với sự bùng nổ của thế giới số, của những ứng dụng công nghệ thông tin vào mọi mặt của đời sống, chính vì vậy mọi hoạt động của con người trong xã hội hiện đại đều phát triển xoay theo những thay đổi đó. Con người trong xã hội mới không chỉ cần có kiến thức chuyên môn, kiến thức xã hội mà còn là con người có trí tuệ, phẩm chất, nhân cách, thẩm mỹ..

Đứng trước những yêu cầu mới, môn học Mỹ thuật ngày càng được coi trọng, là một trong những yếu tố tạo nên một con người của thế giới mới, của một công dân toàn cầu. Dạy học Mỹ thuật đứng trước đòi hỏi phải thay đổi cho phù hợp với yêu cầu mới, cũng như sự xuất hiện của dịch bệnh Covid-19 khiến mọi hoạt động trong đời sống trở nên khó khăn, bức bối, nhiều hoạt động (trong đó có dạy - học) chuyển sang hình thức online. Nhưng cùng chính từ những yếu tố đó đã thúc đẩy sự phát triển của ứng dụng công nghệ thông tin vào dạy học, đòi hỏi Giáo viên môn mỹ thuật cũng đã có những chuyển mình để phù hợp với thực tiễn và xu hướng học tập mới trong tương lai.

Xuất phát từ thực trạng trên, việc ứng dụng công nghệ thông tin vào dạy học đặc biệt là dạy học online trở nên cấp thiết hơn, chính vì vậy chúng tôi đã tìm hiểu và đưa ra một số dạng bài tập thực hành có ứng dụng công nghệ thông tin phù hợp với hoạt động dạy - học mỹ thuật, nhất là đối với dạy - học mỹ thuật online cho học sinh tiểu học.

Qua thực tế dạy học môn mỹ thuật qua hình thức trực tuyến, chúng tôi nhận thấy: từ giáo viên đến phụ huynh có con đang học Tiểu học đều tỏ ra băn khoăn và lo lắng làm sao để các con thích nghi được với việc học mỹ thuật online. Bởi ở độ tuổi của con, cần có sự chỉ bảo, uốn nắn, hướng dẫn từng nét vẽ, nét màu .. Nếu phải học trực tuyến, tất cả chỉ dừng lại qua lời giảng của cô giáo trên màn hình nhỏ. Bên cạnh khó khăn đó, nhiều thầy cô giáo cho rằng, một trong những việc khó khăn nhất khi dạy online cho học sinh đó là rèn sự tập trung. Chưa kể với hình thức học trực tuyến, giáo viên không thể kiểm soát học sinh có thật sự hiểu bài và làm được đúng theo hướng dẫn hay không. Thao tác của học sinh còn chưa nhanh,

EDUCATION

các lớp nhỏ nhiều bố mẹ ngồi cạnh sốt ruột, có thể hỗ trợ hoặc làm hộ. Một số học sinh chưa được trang bị đồ dùng học tập phù hợp học online, tương tác tổng quan của học sinh còn hạn chế, học sinh thụ động dẫn đến kết quả bài học chưa cao. Mặc dù việc dạy học trực tuyến dần trở nên quen với các trường, thầy cô giáo và học sinh, tất cả mọi người nhưng ai cũng phải học cách để thích nghi trong điều kiện, hoàn cảnh mới. Nhưng việc làm sao để đảm bảo cho việc có thể trang bị được đúng, đủ kiến thức, vừa áp dụng được một số các hình thức học tập, thực hành mới phù hợp với hoàn cảnh là một thử thách với các giáo viên dạy mỹ thuật.

Tuy nhiên bên cạnh những khó khăn, chúng tôi nhận thấy một số thuận lợi như: Học sinh nhận được quan tâm từ phụ huynh, trang bị đầy đủ sách cũng như đồ dùng học tập như (máy tính, điện thoại, Ipad....) cho học sinh, Giáo viên trang bị đầy đủ cơ sở vật chất dạy (máy tính, đường truyền, sách giáo khoa), được tham gia tập huấn nâng cao trình độ chuyên môn cũng như các hoạt động hỗ trợ dạy học online.

Từ những điều kiện thuận lợi, chúng tôi đã xây dựng số bài tập thực hành có ứng dụng công nghệ thông tin, nhằm nâng cao chất lượng bài học trong công tác dạy - học mỹ thuật online bậc tiểu học.

Để giúp các em học sinh có phần thực hành phù hợp với tình hình hiện tại và xu hướng học tập trong tương lai, chúng tôi mạnh dạn kết hợp và ứng dụng CNTT vào dạy và học môn Mỹ thuật.

Hiện nay các phần mềm vẽ tranh đã phát triển mạnh mẽ, thậm chí còn có sẵn những chương trình hoàn toàn miễn phí, cung cấp công cụ mô phỏng chân thực màu nước, sơn dầu, pastel, màu chì... Từ những phần mềm này chúng ta có thể biến chúng thành công cụ hỗ trợ học sinh trong thực hành môn Mỹ thuật ở một số dạng bài như Vẽ tranh đề tài hay Ký họa.

Chúng tôi đã tìm hiểu và thấy một số phần mềm miễn phí dễ thao tác và có thể tiếp cận được với nhiều đối tượng học sinh cấp bậc tiểu học: Microsoft Paint 3D, Microsoft Fresh Paint, Artweaver Free... Các phần mềm này các em có thể download từ trên mạng về phương tiện học tập (máy tính, điện thoại thông minh, máy tính bảng...)

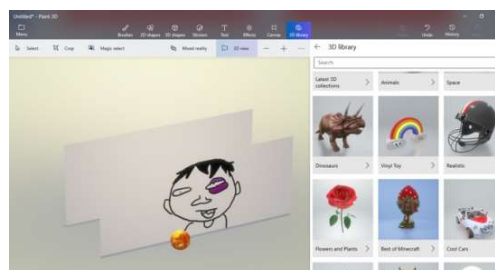
Microsoft Paint 3D

Với phần mềm Microsoft Paint 3D được phát triển dựa trên phiên bản Microsoft Paint cổ điển, do đó chúng có các tính năng như trên bản cổ điển cung cấp lựa chọn vẽ tự do trên mặt phẳng. Tuy nhiên, điều thú vị thực sự xảy ra khi học sinh hay người vẽ click vào nút 3D Objects. Tại đây, học sinh có thể lựa chọn mô hình mình mong muốn (người & động vật...), hoặc

nhập hoặc tự vẽ, rồi biến nó thành một mô hình 3 chiều có thể xoay và xem ở các góc khác nhau.

Sau đó, học sinh có thể chọn hoàn thiện hình dạng (bao gồm matte, gloss, dull metal, polished metal), sơn lên bề mặt và áp dụng hiệu ứng ánh sáng. Trong Microsoft Paint 3D, không có tính năng điều chỉnh độ dày của hiệu ứng 3D để đối tượng trông giống như được tạo bằng Puff Paints nhưng việc trẻ em ở lứa tuổi tiểu học có thể sử dụng Paint 3D để vẽ tranh có hiệu ứng 3 chiều đã là điều quá tuyệt vời, đem lại cho học sinh một trải nghiệm mới thú vị cũng như cách cảm nhận không gian 3 chiều, tạo hình 3D.

Thêm một tính năng đặc biệt của phần mềm này đó chính là học sinh có thể lựa chọn mô hình và điều chỉnh độ sâu, sau đó kết hợp lại với nhau thành một khung cảnh tạo nên một bức tranh hoàn chỉnh có nhiều lớp cảnh; Với phần mềm Microsoft Paint 3D các bạn học sinh còn đưa được các hình vẽ của mình vào thế giới thực, kể cả với những nét vẽ nguệch ngoạc, nếu như được kết nối với máy in 3D. Điều này có thể tạo cho học sinh một cảm nhận vô cùng thích thú, cũng như phát triển sự sáng tạo, ứng dụng vào thực tế cho học sinh.

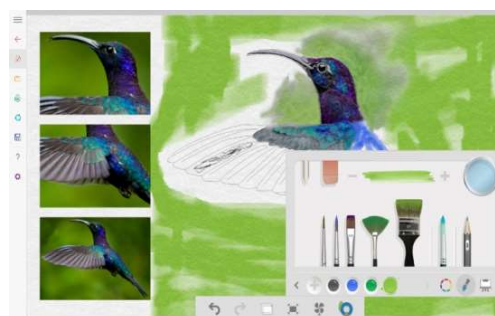

Microsoft Paint 3D - Phần mềm tạo & vẽ đồ họa 3D thân thiện với trẻ em

Nói chung tính năng của Microsoft Paint 3D gồm: Chuyển đổi bản vẽ thành mô hình 3D, lựa chọn hiệu ứng vẽ tranh phong phú, hiệu ứng 3D khá cơ bản...

Bên cạnh Microsoft Paint 3D, chúng ta còn có thể sử dụng phần mềm Microsoft Fresh Paint, đây cũng là một phần mềm được phát triển bởi Microsoft.

Microsoft Fresh Paint

Microsoft Fresh Paint - Ứng dụng thân thiện trẻ em khác của Microsoft

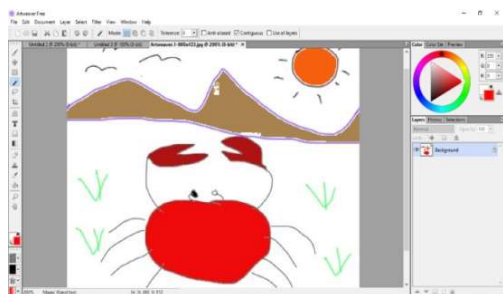
EDUCATION

Với mục đích tạo cảm giác về thực như vẽ trên giấy cho người vẽ Fresh Paint được phát triển với các tính năng đơn giản, hiệu quả và dễ sử dụng với trẻ em

Fresh Paint được thiết kế với giao diện theo phong cách skeumorphism, mỗi khi người vẽ nhúng cây bút vẽ ảo vào bảng màu sẽ tạo ra một bảng màu lấp lánh, rất thu hút đối với các bạn nhỏ. Tính năng này còn cho bạn biết màu đang sử dụng và tạo ra một hình nền đẹp mắt. Với mong muốn tạo cảm giác chân thật cho người dùng như đang vẽ thật trên giấy, phần mềm còn cho phép bạn có thể rửa bút lông trong một cốc nước trước khi chọn màu khác (như khi vẽ màu nước thật) hoặc sử dụng ngay lựa chọn màu khác để hòa trộn chúng lại với nhau, tạo nên cảm giác trộn màu, tạo một hòa sắc màu mới.

Fresh Paint có thể mô phỏng màu nước, màu bột và tất cả các loại vật liệu khác, tạo nên sự phong phú, đa dạng trong chất liệu sử dụng, cũng như có thể giúp học sinh tiếp cận với mọi loại chất liệu trong hội họa khi các em chưa có cơ hội tiếp xúc ngoài đời thật. Ngoài ra, Fresh Paint giúp học sinh có thể tương tác với tác phẩm của mình khi vừa hoàn thành xong mà không cần đợi khô như vẽ thông thường, các em còn có thể làm nhòe và hòa trộn màu sắc như trên canvas. Với phần mềm này, học sinh có thể dễ dàng vẽ và vẽ màu theo mong muốn và sự sáng tạo của mình, thậm chí đối với học sinh chuyên nghiệp cũng có thể sử dụng phần mềm này để phát huy sáng tạo của mình bên ngoài những chất liệu truyền thống.

Phần mềm thứ ba chúng tôi muốn giới thiệu đó chính là phần mềm Artweaver Free do Boris Eyrich Software phát hành.

Artweaver Free - Công cụ vẽ truyền thống
với lựa chọn cơ vẽ phong phú

Artweaver Free được đánh giá là một trong những phần mềm hàng đầu cho phép người dùng sáng tạo những bức tranh kỹ thuật số thực tế đẹp và áp dụng hiệu ứng vẽ siêu chân thực, hoạt động vẽ được thực hiện dễ dàng bằng chuột, bút stylus hay ngay cả trên màn hình cảm ứng của thiết bị.

Ngoài các công cụ vẽ quen thuộc như bút conte, bút
thư pháp, bút vẽ mỹ thuật, Artweaver Free còn có đa

dạng các mẫu họa tiết và kiểu bút khác nhau, từ đó người dùng có thể sử dụng chúng để tạo ra những tác phẩm mang tính chất phức tạp nhưng ít tốn công sức nhất. Bên cạnh đó, Artweaver Free cũng hoạt động dựa trên layer. Do đó, học sinh có thể xây dựng kiệt tác theo các lớp khác nhau mà vẫn thay đổi được mọi chi tiết sau đó. Artweaver Free với những tính năng chân thực, dễ tiếp cận được nhiều người sử dụng, kể cả đối với các họa sĩ chuyên nghiệp và người dùng ở mọi lứa tuổi và dễ thao tác đối với lứa tuổi học sinh tiểu học - lứa tuổi thích sáng tạo, tưởng tượng và thích thử nghiệm tất cả kiểu bút vẽ khác nhau.

Với ba phần mềm được giới thiệu ở trên và đưa vào ứng dụng trong thiết kế bài tập thực hành cho học sinh ở một số dạng chủ đề như ký họa, vẽ tranh đề tài... Dựa trên các phần mềm này, học sinh có thể thỏa sức sáng tạo với hoạt động vẽ tranh, sử dụng được các hiệu ứng đơn giản nhưng lại tạo được hiệu quả cao và đem đến cho học sinh sự trải nghiệm mới mẻ cho môn học. Một bức tranh sau khi hoàn thành vẽ nét, điều chỉnh bố cục, học sinh có thể vẽ màu với cách pha màu trên máy, tạo nên vô vàn những sắc độ khác nhau và hơn nữa còn giúp học sinh nhanh chóng chuyển tác phẩm, tạo không gian, sử dụng hình ảnh trên hiệu ứng 3D... Thay vì sử dụng các đồ dùng học tập trong môn mỹ thuật như bút chì, tẩy, màu nước, màu sáp, màu chì, giấy, canvas... thì các em học sinh chỉ cần sử dụng thiết bị thông minh (máy tính, điện thoại, máy tính bảng) thì có thể thỏa sức vẽ, trải nghiệm với chiếc bút, bảng màu nhưng lại được thiết kế tạo cảm giác chân thật nhất cho các em. Điều này sẽ mang đến cho học sinh sự hứng thú trong học tập và thỏa sức sáng tạo trong môn học mỹ thuật, bên cạnh những hoạt động dạy - học mỹ thuật mang tính truyền thống không thể thay thế do cần đáp ứng những tính chất đặc thù của bộ môn.

Song hành cùng sự triển của thời đại, ảnh hưởng của đại dịch khiến mọi hoạt động đã có sự chuyển dịch hình thức làm việc, học tập trực tiếp, trực tuyến (online) và kết hợp giữa hai hình thức đó. Công tác dạy - học mỹ thuật ở cấp bậc tiểu học cũng như các bộ môn khác luôn đòi hỏi sự đổi mới, sáng tạo nhằm tạo nên hiệu quả cho giờ dạy và đáp ứng được nhu cầu thực tế. Chính vì vậy, việc ứng dụng Công nghệ thông tin với các phần mềm phù hợp, tiện dụng, thân thiện với học sinh vào trong công tác dạy - học online môn mỹ thuật sẽ đáp ứng được yêu cầu của thời đại.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Thị Nhung (Chủ biên) (2015), Tài liệu dạy học Mỹ thuật dành cho giáo viên tiểu học, Nxb Giáo dục Việt Nam.

2. Nhiều tác giả (người dịch Trần Ninh Bình)
(2020), *Dạy Học Trong Cách Mạng Công Nghiệp*
Lần Thứ Tư, NXB Trẻ